Procesinio sprendimo kategorija: 2.6.9.2 (S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. liepos 26 d. Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukavinienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja), Artūro Driuko ir Jūratės Varanauskaitės, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išragrinėjo civilinė bylų pagal atsakovės **uždarvosios akcinės bendrovės "Komotos sistemos"** kasacinį skundą dėl Kaumo apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 17 d. nutarties peržūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės A. P. firmai "Komota" siskinį atsakovei uždarajai akcinė bendrovei "Komotos sistemos" dėl skolos, delspinigių ir palūkanų priteisimo bei pagal atsakovės uždarosios akcinės bendrovės "Komotos sistemos" priešieškinį ieškovei A. P. firmai "Komota" dėl be pagrindo įgyto turto priteisimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- 1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių nepagrįsto praturtėjimo instituto taikymą, kai šalis sieja sutartiniai santykiai, aiškinimo ir taikymo.
- 2. Ieškovė A. P. firma "Komota" patikslintu ieškiniu prašė teismo priteisti iš atsakovės UAB "Komotos sistemos" 2338,45 Eur skolą ir 79,15 Eur delspinigius už negyvenamųjų patalpų nuomą pagal 2007 m. spalio 29 d. šalių sudarytą negyvenamųjų patalpų nuomos sutartį (toliau ir Nuomos sutartis), 60 Eur skolą už suteiktas spausdintuvų taisymo paslaugas, 5 procentų dydžio metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme dienos (2020 m. balandžio 3 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.
- 3. Ieškovė nurodė, kad 2007 m. spalio 29 d. su atsakove sudarė negyvenamųjų patalpų nuomos sutartį, kurios pagrindu ieškovė (nuomotoja) perdavė atsakovei (muomininkei) nuomos teise naudotis 60 kv. m ploto specialios prekybos paskirties ir 30 kv. m ploto bendros paskirties patalpionis (duomenys neskelbitini) (dabartinis adresas: (duomenys neskelbitini)). Patalpų nuomos trukmė buvo nustatyta nuo 2007 m. lapkričio 1 d. iki 2010 m liepos 31 d. Pagal Sutarti vykdė tinkamai, tačiau nuo 2019 m. birželio mėnesio, šalių tarpusavio santykiams tapus konfliktiškiems, atsakovė nebemokėjo nei už patalpų nuomą, nei už jai tenkančią komunalinių ir kitų paslaugų dalį, nei už kitas ieškovės atsakovei sutakitas paslaugas. Iš viso atsakovės skola ieškovei yra 2477.60 Eur. Ieškovė 2019 m. spalio 3 d. raštu kreipėsi jatsakovę, ragindama ją padengiiskola, ir pranešė, kad. nepadengiiskola, ir pranešė,
- 4. Atsakové patikslintu priešieškiniu prašé teismo priteisti iš ieškovés 10 793,10 Eur kaip be pagrindo įgytą turtą, 651,57 Eur palūkaras už laikotarpį nuo 2019 m. birželio 1 d. iki 2020 m. rugpjūčio 18 d., apskaičiuotas nuo 10 712,83 Eur, 6 procentų dydžio metines palūkaras nuo priteistos sumos nuo priešieškinio padavimo dienos (2020 m. rugpjūčio 19 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.
- 5. Atsakovė sutiko dėl 2172 Eur nuomos mokesčio ir 60 Eur išlaidų už spausdintuvo remontąatlyginimo priteisimo, kitus ieškinio reikalavimus prašė atmesti kaip nepagrjstus. Atsakovė nurodė, kad, 2020 m. lapkričio 19 d. šalims atlikus ieškovės nuomotų patalpų matavimus, buvo nustatyka, jog nuo 2014 m. vasario mėnesio iki 2019 m. lapkričio 5 d. atsakovė žodinės sutarties su ieškovė pagrindu faktiškai naudojosi 36,52 kv. m ploto prekybos paskirties patalpomis, ir šis plotas sudarė tik 17,4 proc. viso pastato ploto, todėl, remiantis įprasta nuomos teisinių santykų praktika, atsakovė, nuomodamasi iš ieškovės 36,52 kv. m ploto patalpas, turėjo atlygimti 17,4 proc. ieškovės patirtiji šlaidų pastato komunalinėms paskugoms apmokėti. Nuo 2014 m. vasario mėnesio iki 2019 m. liepos mėnesio ieškovė, neteisingai skaičiuodama ir skiristydama pastate esančias patalpų naudotojams patirtas išlaidas komunalinėms paskugoms apmokėti, nepagristai įš atsakovės gavo 10 793,10 Eur. Nors atsakovė turi teisę reikalauti ši ieškovės sumokėti palikanas nuo sužinojimo apie nepagristą pinigų gavimą momento, tačiau, atsižvelgdama į ieškinio reikalavimus priteisti nuomos mokesčius ir išlaidas komunalinėms paskugoms nuo 2019 m. birželio 1 d. bei siekdama palengvinti priteistinų palikanų skaičiavimus, atsakovė prašė priteistinas palikamas sakovė prašė priteistinas palikamas sakovė prašė priteistinas palikamas sakovė prašė priteistinas palikamas sakovė prasė priteistinas palikamas sakovė prasė priteistinas palikamas sakovė prasė priteistinas palikamas sakovė parašė priteistinas palikamas palikam

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- 6. Marijampolės apylinkės teismas 2022 m. gegužės 26 d. sprendimu patikslintą ieškinį tenkino iš dalies ir priteisė ieškovei iš atsakovės 2172 Eur skolą pagal 2007 m. spalio 29 d. Negyvenamųjų patalpų nuomos sutartį, 41,78 Eur skolą už komuralines paslaugas, patalpų priežiūrą, signalizaciją ir kitas paslaugas, 60 Eur skolą už spausdintuvų taisymo paslaugas, 78,19 Eur delspinigius už laiku nesumokėtą nuomos mokestį pagal 2007 m. spalio 29 d. negyvenamųjų patalpų nuomos sutartį ir 6 procentų dydžio metines palitkanas nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme (2020 m. balandžio 3 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; kitus ieškinio reikalavimus atmetė; patikslintą priešieškinį atmetė.
- Polimosos instancijos ieismas nustatė, kad ginčo šalys 2007 m. spalio 29 d. sudarė negyvenamųjų patalpų nuomos sutartį, pagal kurią ieškovė išnuomojo atsakovei 60 kv. m ploto specialios prekybos paskirties ir 30 kv. m ploto bendros paskirties patalpas Marijampolėje. Pagal Nuomos sutarties 1.1.2 punktą, patalpų nuomos trukmė buvo nustatyta nuo 2007 m. lapkričio 1 d. iki 2010 m. liepos 31 d. Nuomos sutarties 2.1 punktu nuomotoja įsipareigojo užikrinti nuomininkė ikomunalinių paslaugą, šilumos bei elektros energijos tiekimą, o Nuomos sutarties 3.7 punktu nuomininkė įsipareigojo sutartu laiku mokėri nuomos mokestį, atsiskaityti už kommalines paslaugas, patalpų priežūrą, signalizaciją ir kitas paslaugas. Nuomos sutartis 4.1 punktu buvo nustatytas nuomos mokestis 1419 Eur/mėn, vėliau žodiniu sustarimu sumažintas ki 724 Eur/mėn. Nuomos sutartis buvo nuratata 2019 m. tapkričio 6 d. abėjų juridinių asmenų, sudariusių Nuomos sutartis, valia, suėjus sutarties galiojimo terminui. Nepasant to, Nuomos sutartis buvo pratęsta ir, pagal Nuomos sutarties 6.1 punktą, galiojo neterminuotai, todėl atsakovė toliau naudojosi sutarties dalyku ir mokėjo ieškovė inuomą bei mokesčius tuž komuralinies paslaugas, patalpų priežūrą, signalizaciją ir kitas paslaugas. Kadangi nuo 2019 m. birželio mėn. atsakovė nemokėjo nei už patalpų nuomą, nei už jai tenkančią komuralinių ir kitų paslaugų dalį, tai susidarė 2477,60 Eur skola.
- 8. Byloje nekilus ginčui dėl 2172 Eur skolos už nuomą pagal Nuomos sutartį ir 60 Eur skolos už spausdintuvų taisymo paslaugas, šios sumos buvo priteistos ieškovei iš atsakovės.
- 9. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad atsakovė naudojosi patalpomis, kurių bendras plotas sudarė 61,41 kv. m, arba 29,27 proc. viso pastato ploto, todėl nusprendė, kad iš atsakovės ieškovei turi būti priteista 78,19 Eur delspinigiai už laiku nesumokėtą nuomos mokestį (2172 x 0,02 proc. x 180 d. = 78,19 Eur), taip pat 41,78 Eur (142,75 Eur x 29,27 proc. viso pastato ploto) atlyginimo už komunalines paslaugas, patalpų priežiūrą, signalizaciją ir kitas paslaugas pagal Nuomos sutarties 3.7 punktą už laikotarpį nuo 2019 m. nugpjūžio mėn. iki 2019 m. nugsėjo mėn.
- 10. Pirmsois instancijos teismas, atsižvelgdamas į tai, kad atsakovė teigė, jog ji naudojosi tik 36,52 kv. m ploto prekybos paskirties patalpomis, todėl šlaidas už komunalines paslaugas, patalpų priežūrą, signalizaciją ir kitas paslaugas ieškovė turėjo skaičiuoti pagal pasikeitusį patalpų plota, nurodė, kad šiuo atveju ieškovė galimai pažeidė sutartinę atsakomybę. Byloje turėjo būti irodinėjamos sutartinės atsakomybės sąlygos: neteisėti veiksmai, priežastnis ryšys, kaltė, žala. Pagal atsakovės patikslinto prešieškinio reikalavimus pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad šaltų ginčas kilo iš sutartinių teisinių santykių, todėl turėjo būti sprendžiamas taikant sutartinių teisinių santykių pateikalizani, tada žalos attyginimą reglamentuoja sutartinė teisinė atsakomybės sąlygos nebuvo įrodinėtos, todėl pirmosios instancijos teismas patikslinto priešieškinio reikalavimus atmetė kaip nepagrįstus.
- 11. Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išragrinėjusi civilinę bylą pagal atsakovės apeliacinį skundą, 2022 m. lapkričio 17 d. nutartimi paliko nepakeistą Marijampolės apylinkės teismo 2022 m. gegužės 26 d. sprendima.
- 2. Apelacinės instancijos teismas nurodė, kad 2007 m. spalio 29 d. Nuomos sutarties šalys savo konkliudentiniais veiksmais pakeitė šios sutarties 1.1.2 punkta, kuriuo patalpų nuomos trukmė buvo nustatyta iki 2010 m. liepos 31 d. Ginčo sutarties šalių konkliudentiniai veiksmai (ieškovės ginčo negyvenamųjų patalpų suteikimas atsakovei naudotis po Nuomos sutartyje nustatyto ginčo patalpų nuomos termino pabaigos (2010 m. liepos 31 d.), atsakovės tolesnis (po 2010 m. liepos 31 d.) naudojimasis ginčo negyvenamosiomis patalpomis ir nuomos mokesčio mokėjimas bei kitų iš Nuomos sutarties 3.7 punkto kylančių piniginių prievolių vykdymas) pativitino buvus šalių bendrą ketinimą pratęsti 2007 m. spalio 29 d. Nuomos sutarties galiojimą. Tokią išvadą pativitino ir į bylą pateikti rašytiniai įrodymai: A. P. firmos "Komota" 2019 m. spalio 3 d. raštas "Dėl negyvenamųjų patalpų nuomos sutarties nutraukimo". Apelacinės instancijos teismo vertinimu, 2019 m. spalio 16 d. ieškovei adresuotas raštas "Dėl negyvenamų patalpų nuomos sutarties nutraukimo". Apelacinės instancijos teismo vertinimu, 2019 m. spalio m. spalio m. spalio m. spalio 20 d. neterminuotos negyvenamųjų patalpų nuomos sutarties nutraukimos sąlygas, pripažno šios sutarties galiojimą.
- 13. Apeliacinės instancijos teismas, palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą priteisti ieškovei iš atsakovės 78,19 Eur delspinigių, nurodė, kad šalys Nuomos sutarties galiojimą buvo pratęsusios savo konkliudentiniais veiksmais ir ši sutartis galiojo iki jos nutraukimo 2019 m. lapkričio 5 d., o Nuomos sutarties nutraukimas nepanaikino ieškovės teisės reikalauti atlyginti nuostolius, atsiradusius dėl sutarties neįvykdymo, bei netesybas. Dėl to, atsakovei neįvykdžius sutartinės prievolės mokėti nuomos mokestį, iš jos pagrįstai buvo priteistos sutartinės netesybos (delspinigiai).
- 14. Apeliacinės instancijos teismas taip pat sutiko su pirmosios instancijos teismo sprendimu priteiti ieškovei iš atsakovės 41,78 Eur skolą už komunalines paslaugas, patalpų priežiūrą, signalizaciją ir kitas paslaugas už 2019 m rugpjūčio ir rugsėjo mėnesias. Apeliacinės instancijos teismo teigimu, Nuomos sutarties 3.7 punkto pagrindu atsakovė sipareigojo atsiskaityti už komunalines paslaugas, patalpų priežiūrą, signalizaciją ir kitas paslaugas. Už ginčo patalpoms 2019 m rugpjūčio ir rugsėjo mėnesias suteiktas komunalines paslaugas ieškovė atsakovei šrašė PVM sąskaitas faktūras ir jas nusiuntė atsakovei elektroniniu paštu. Prie šių buhalterinių dokumentų buvo pridėti atškiramieji raštai, pateiktas sumos už komunalines paslaugas apskaičiavimas. Byloje nėra duomenų, kad atsakovė jai pateiktas PVM sąskaitas faktūras būtų grąžinusi ieškovei; atsakovė byloje taip pat nepateikė objektyvių irodymų, kurie patvirtintų, kad ji neturėjo galimybės suspažinti su paslaugų teikėjų šrasytomis PVM sąskaitomis faktūroms. Cinčydama šių dokumentų pagrindu prasomas priteisti komunalinių šlaidų sumas, atsakovė nejrodinėjo kitokių šių išlaidų įkarinių, taip pat nepateikė objektyvių duomenų, patvirtinančių, kad 2019 m rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais komunalinės paslaugos jos naudotoms ginčo patalpoms nebuvo suteiktos.
- 15. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad atsakovė, ginčydama pirmosios instancijos teismo išvadą dėl jos faktiškai naudoto ginčo patalpų ploto ir teigdama, jog byloje įrodymais buvo patvirtintas mažesnis plotas, apeliaciniame skunde nekonkretizavo, kokie įrodymai patvirtino tokią aplinkybę, iš esmės teikė tik savo paaiškinimus ir nuomonę, šie buvo įvertinti pirmosios instancijos teisme nepažeidžiant įrodymų vertinimo taisyklių.
- 16. Apeliacinės instancijos teismas, pasisakydamas dėl priešieškinio reikalavimų atmetimo pagrįstumo, nurodė, kad atsakovės prašomos grąžinti lėšos ieškovės buvo gautos Nuomos sutarties pagrindu, todėl byloje nebuvo būtinosios teisinės sąlygos taikyti nepagrįsto praturtėjimo ar turto gavimo institutą. Nustatęs tarp šalių galiojusius nuomos teisinius santykius, pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad atsakovė savo galimai pažeistas teises turėjo ginti vadovaudamasi sutarčių teisės normų nustatytais būdais ir neįrodė savo reikalavimo pagrindo.
- 17. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, nagrinėjamu atveju atsakovė pasirinko netinkamą savo teisių gynimo būdą. Nepasiraudojusi galimybės ginti pažeistas teises kitais (sutarčių, deilktų, daiktinės) teisės normų nustatytais būdais, atsakovė negalėjo reikšti ieškinio dėl nepagrįsto praturtėjimo. Atsakovei nepagrindus, kad ji neturėjo galimybės apginti savo teises kitais civilinių teisių gynimo būdais, pirmosios instancijos teismas pagrįstai atmetė patikslinto priešieškinio reikalavimus pripažindamas, kad nebuvo pagrindo taikyti nepagrįsto praturtėjimo institutą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

- 18. Kasaciniu skundu atsakovė prašo panaikinti Marijampolės apylinkės teismo 2022 m. gegužės 26 d. sprendimo ir Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 17 d. nutarties dalis, kuriomis atmestas atsakovės UAB "Komotos sistemos" patikslintas priešieškinis bei iš dalies tenkinti ieškovės A. P. firmos "Komota" patikslinto ieškinio reikalavimai, ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui arba priimti naują sprendimą tenkinti atsakovės UAB "Komotos sistemos" patikslintą priešieškini, teiskovės A. P. firmos "Komota" patikslinto ieškinio reikalavimus dėl 41,78 Eur skolos ir 78,19 Eur delspinigiųpriteisimo, priteisti bylinėjimosi šlaidų, patittų kasaciniame teisme, atlygnimą. Kasacinis skundas grindžiamas šais argumentais:
 - Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai netinkamai taikė ir aiškino Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau CK) 6.237 straipsnio 1 dalį, nepagrįstai nurodė, kad ginčo šalis siejo sutartiniai nuomos teisiniai santykiai, todėl atlygis pagal sutartį negali būti laikomas kaip gautas be pagrindo. Ieškovė nepagrįstai išrašydavo didesnės, nei privalėjo, sumos mokesčių už komunalines paslaugas PVM sąskaitas faktūras, todėl atsakovės atlikti mokėjimai, viršijantys sutartinius įsipareigojimus (mokėjimai už didesnį plotą, nei buvo naudojamasi), nelaikytini sutarties pagrindu gautomis lėšomis.
 - 18.2. Teismai pažeidė proceso teisės normas (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau ir CPK) 3 straipsnio 1 dalis, 270 straipsnio 4 dalies 4 punktas), nes netinkamai vykdė jiems nustatytą pareigą teisiškai

kvalifikuoti ginčo teisinius santykius. Net ir nustatę, kad atsakovės reikalavimas negali būti tenkintas jos prašomu pagrindu, bylą nagrinėję teismai privalėjo spręsti dėl kito atsakovės teisių gynimo būdo, nes priešieškimio dalykas ir pagrindas sudarė pagrindą jos teises ginti taikant kitas teisės normas. Teismai, pagal patikslintame priešieškimyje nurodytas faktines aplinkybes savarankiškai neatlikę faktų teisinio kvalifikavimo, neparinkę ginčo teisinius santykius reguliuojančio įstatymo ir teisiniais argumentais neatskleidę taikomo įstatymo nuostatos prasmės, iš esmės pažeidė pareigą tinkamai kvalifikuoti šalių ginčą.

- 18.3. Bylą nagrinėję teismai selektyviai vertino byloje esančius įrodymus, t. y. vertino tik ieškovės pateiktus rašytinius įrodymus, o atsakovės nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus ignoravo, todėl pažeidė CPK 185 straipsnyje nustatytas ir teismų praktikoje suformuluotas įrodymų vertinimo taisykles, taip pat CPK 331 straipsnio 4 dalies 3 punkto reikalavimus, pagal kuriuos apeliacinės instancijos teismas, nustatęs, kad byloje yra įrodymų, prieštaraujančių pirmosios instancijos teismo išvadoms, sprendime (nutartyje) turi nurodyti, kodėl juos atmetė.
- 19. Ieškovė atsiliepimu į atsakovės kasacinį skundą prašo jį atmesti, palikti nepakeistą Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 20 d. nutartį, priteisti bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais esminiais argumentais:
 - 19.1. Byłą nagrinėję teismai teisingai nusprendė, kad jeigu Salis siejo sutartiniai santykiai, pažeistas teises reikėjo ginti remiantis sutarčių teisės normomis; tik tuo atveju, jeigu sutarčių, deliktų ar daiktinės teisės normos neužrikrina teisingo bylos išsprendimo, papildomai (subsidiariai) gali būti taikomas nepagristo praturtėjimo ar turto gavimo institutas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. vasario 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-90/2010). Byloje atsakovė savo neva pažeistas teises galėjo ginti kitais teisių gynimo būdais krepdamasi į teismą dėl Nuomos sutarties sąlygų aiškinimo ir (ar) jų pripažinimo nesąžiningomis, kreipdamasi į teismą dėl juridinio asmens tikslams prieštaraujančio sandorio pripažinimo negalojančiu ir restitucijos taikymo, kreipdamasi į teismą dėl žalos, atsiradusios sudarant įmonei nenaudingą sandorį, attygnimo ir kt., nes nepagrįsto praturtėjimo instituto taikymas šiuo konkrečiu atveju nebuvo galimas. Dėl to priešieškinis buvo pagrįstai atmestas.
 - 19.2. Asmuo, marantis, kad jo teisės yra pažeistos, pats sprendžia, ar ginti pažeistą teisė ir kokį pažeistų teisių gynimo būdą pasirinkti. Teismas negali keisti ieškinyje nurodytų teisių gynimo būdų, nes privalo užilkrinti proceso šalių lygiateisiškumą (CPK 17 straipsnis), išskyrus atvejus, kai reikia apginti viešąjį interesą (CPK 49, 320, 353 straipsniai). Teismas privalo ginčą spręsti pagal ieškovo pareikštus reikalavimus, negali pats nei suformuluoti už ieškovą ieškinio dalyko ir pagrindo, nei, spręsdamas bylą, pakeisti ieškinio dalyko ar faktinio pagrindo ar taikyti alternatyvius pažeistų teisių gynimo būdus (išskyrus įstatyme nustatytas išimtis pvz., CPK 376 straipsnio 3, 4 dalys, 405, 417, 418 straipsniai). Nagrinėjamoje byloje tarp šalių sprendžiamas privataus poblidžio ginčas, klięs iš materialinių teisinių santykių, kurių subjektams galimybė laisvai disponuoti savo materialinėmas teisėmis ir pagrinėjams nebuvo ribojama ir kurio ragrinėjimas nepatenka į viešojo intereso apsaugos sritį. Dėl to bitient atsakovė turėjo inkamai suformuluoti priešieškimio dalyko avo pasirinktą teisių gynytos būdą) ir pagrindą bei prodyti tas aplinkybės, kuriomis rėmėsi kaip savo reikalavimų pagrindu. Be to, atsakovėi tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teisme atstovavo profesioralūs teisininkai advokatai. Teismams savo iniciatyva taikius alternatyvų atsakovės teisių gynimo būdą, būtų buvę iš esmės pažeistos ieškovės procesinės teisės, nes jai būtų nepagristai apribotos galimybės gintis nuo pareikštus priešieškinio.
 - 19.3. Teismai nepažeidė įrodymų vertinimo taisyklių, tyrė ir vertino visus pagrindinius (esminius) bylos faktinius ir teisinius aspektus, iš teismų sprendimų turinio aišku, kokiais argumentais remdamiesi teismai atmetė atsakovės priešieškinio reikalavimus. Dėl to nėra pagrindo spręsti, kad teismų sprendimai yra netinkamai ar nepakankamai motyvuoti ar kad teismai netinkamai paskirstė įrodinėjimo pareigą šalims, netinkamai vertino byloje esančius įrodymus. Ieškovė nurodė, kad tarp šalių niekada nebuvo susitarimo, jog komunaliniai mokesčiai bus dengiami proporcingai naudojamam plotui, visą Nuomos sutarties galiojimo laikotarpį komunalinės ir kitos bendros paskaugos buvo įtraukimmos į apskaitą tos pačios buhalterės R. Dumbliauskienės, dirbančios visose trijose įmonėse (A. P. firmoje "Komota", UAB "ITHelpas", UAB "Komotos sistemos"), pagal minėtų įmonių vadovų susitartą šlaidų pasidalijimą, o ne pagal užimamą plotą.
 - 19.4. Nagrinėjamu atveju ieškovė kartu su ieškiniu byloje pateikė tiek 2019 m. rugpjūčio mėnesio, tiek ir 2019 m. rugsėjo mėnesio komunalinių ir kitų susijusių mokesčių detalizaciją. Byloje nustatyta, kad Nuomos sutarties 5.1 punkto pagrindu šalys buvo susitarusios, jog atsakovė, laiku nesumokėjusi nuomos mokesčio, už kiekvieną uždelstą dieną mokės po 0,02 proc. delspinigių nuo viso mėnesio nuomos mokesčio sumos.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl nepagristo praturtėjimo ar turto gavimo be pagrindo instituto taikymo galimybės, šalis siejant sutartiniams teisiniams santykiams

- 20. CK 6.237-6.242 straipsniuose įtvirtintomis taisyklėmis įgyvendinamas vienas pagrindinių civilinės teisės principų niekas negali praturtėti svetimo nuostolio sąskaita be įstatyme ar sutartyje numatyto pagrindo. Kartu tai reiškia teisę išreikalauti iš kito asmens tai, ką šis nepagrįstai sutaupė, ar kitokią naudą, gautą kreditoriaus sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-99/2012; 2014 m. liepos 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-369/2014 ir kt.).
- 21. Nepagristo praturtėjimo institutą reglamentuoja CK 6.242 straipsnis. Pagal CK 6.242 straipsnis Idalį, be teisinio pagrindo nesąžiningai praturtėjęs kito asmens sąskaita asmuo privalo atlyginti pastarajam tokio dydžio nuostolius, koks yra nepagristas praturtėjimas, t. y. kreditoriui iš skolininko priteisiama jo turėta turtinė nauda, į kurią turi teisę kreditorius. Ieškiniui dėl nepagristo praturtėjimo tenkinti turi būti nustatytos nepagristo praturtėjimo prielaidos.
- 22. Kasacinio teismo praktikoje yra išskirtos tokios nepagristo praturtėjimo instituto taikymo sąlygos: pirma, turi būti inustatyta, ar atsakovas yra praturtėjės dėl ieškovo veiksmų. Antra, turi būti mustatytas atsakovo praturtėjimo priteisti negalima, kai dėl vieno asmens praturtėjimo nieksa nepatiria nuostolių. Trečia, turi būti priežastinis ryšys tarp ieškovo turto sumzėjimo ir atsakovo praturtėjimo. Ketvirta, atsakovo praturtėjimo iriteisnio pagrindo (statymo, sutarties ir kt.). Penkta, nepagristas praturtėjims turi egystatoti pareiškaint ieškinį. Šais, kurios turtas sumzėjo, neturi būti prisėmusi nuostolių atsiradimo rizikos. Septinta, ieškovas turi negalėti apginti savo pažeistos teisės kitais gynybos būdais, t. y. nepagristo praturtėjimo instituto negalima taikyti kaip priemonės, kuria būtų siekiama išvengti kitų CK normų taikymo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. gegužės 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-389-687/2018, 28 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika, kt.).
- 23. Kasacinis teismas yra šāiškinęs, kad pirmiau įvardytos nepagristo praturtėjimo instituto taikymo sąlygos yra kumuliatyvios bent vienos sąlygos nebuvimas eliminuoja galimybę taikyti šį teisių gynimo būdą pažeistai materialiajai subjektinei teisei apginti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-57-695/2020, 28 punktas). Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad, teisinio reguliavimo sistemoje būdamas savarankiškas prievolės atsiradimo pagrindas, nepagristas praturtėjimas ar turto gavimas teises doktrinoje ar teismų praktikoje vertinamas kaip subsidiarus asmens teisių gynimo būdas. Nepagristo praturtėjimo ar turto gavimo be pagrindo subsidiarumas reškia, kad šis institutas taikomas kit tada, kai civilinių teisių negalima apginti kitais sutarčių, deliktų ar daiktinės teisės gynybos būdais arba jos apginamos nevisiškai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. birželio 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-176-378/2022, 50 punktas).
- 24. Jeigu asmuo praturtėja ar gauna turtą pagal įstatymą ar sutartį, tokiems teisiniams santykiams nepagristo praturtėjim ar turto gavimo teisės normos netaikomos, tačiau kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad kitų (sutartinių, deliktinių) šalių santykių buvimas savaime neužkerta galimybės taikyti nepagristo praturtėjimo ar turto gavimo to pagrindo taisykles tuo atveju, kai turtas, kurį reikalaujama priteisti, buvo vienos šalies perduotas, o kitos įgytas nesarti 8 tų santykių kylančios prievokės įj perduoti. Tuo atveju, kai šalis, kurių viena reikalauja gražinit kitai sumokėtas sumas kaip sumokėtas be pagrindo, sieja sutartiniai teisiniai santykių tarp šalų buvimas nepaneigia galimybės vienos šalies kitai perduotą turtą šreikalauti remiantis nepagristo praturtėjimo ar turto gavimo be pagrindo taisyklėmis, kai pagal sutartį tais turtas neturėjo būti perduotas (2r., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gegučės 24 d. nutartije civilinėje byloje Nr. ak. 3-310-2013; 2019 m. kovo 5 d. nutarties civilinėje byloje Nr. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2019 m. guodžio 1 d. nutarties civilinėje byloje Nr. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2021 m. guodžio 1 d. nutarties civilinėje byloje Nr. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2019 m. guodžio 1 d. nutarties civilinėje byloje Nr. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2019 m. guodžio 1 d. nutarties civilinėje byloje Nr. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2019 m. guodžio 1 d. nutarties civilinėje byloje Nr. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2019 m. guodžio 1 d. nutarties civilinėje byloje Nr. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2019 m. guodžio 1 d. nutarties civilinėje byloje Nr. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2019 m. guodžio 1 d. nutarties civilinėje byloje Nr. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2019 m. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2019 m. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2019 m. ak. 3-310-2019 18 punktą; 2019 20 18 20 20 20 20 20 20 20 20 20 20 20
- 25. Nagrinėjamoje byloje atsakovė patikslintu priešieškiniu prašė teismo priteisti iš ieškovės 10 793,10 Eur kaip be pagrindo įgytą turtą, nurodydama, kad ji yra permokėjusi ieškovei 10 793,10 Eur, nes nuo 2014 m. vasario mėnesio iki 2019 m. liepos mėnesio ieškovė neteisingai skaičiavo ir skirstė pastate esančias patalpų naudotojams patirtas komunalinių paslaugų šlaidas.
- 26. Taigi, pagrindinis atsakovės keliamas klausimas šioje byloje yra tai, ar ieškovė turėjo teisinį pagrindą pasilikti iš atsakovės gautus 10 793,10 Eur. Atitinkamai ieškovė, teikdama ieškinį, įrodinėjo, kad su atsakove ją siejo sutartiniai santykiai pagal 2007 m. spalio 29 d. su atsakove sudarytą negyvenamųjų patalpų nuomos sutartį, kurios pagrindu ieškovė (nuomotoja) perdavė atsakovei (nuomininkei) nuomos teise naudotis 60 kv. m ploto specialios prekybos paskirties ir 30 kv. m ploto bendros paskirties patalpomis (duomenys neskelbtini) (dabartinis adresas: (duomenys neskelbtini)).
- 27. Bylą nagrinėję teismai nustatė, kad ginčo šalys 2007 m. spalio 29 d. sudarė negyvenamųjų patalpų nuomos sutartį, pagal kurią ieškovė išnuomojo atsakovei 60 kv. m ploto specialios prekybos paskirties ir 30 kv. m ploto bendros paskirties patalpas, tačiau bylos nagrinėjamo metu buvo nustatyta, kad atsakovė naudojosi ne nuomos sutartyje nurodytu plotu, o tik 36,52 kv. m ploto prekybos paskirties patalpomis. Bylą nagrinėjusių teismų vertinimų, pagal nuomos sutarties 3.7 punktą, nuomininkas turėtų atsiskaityti už komunalines paslaugas, patalpų priežiūrą, signalizaciją ir kitas paslaugas (jei tokių yra) už nuomojamą objektą pagal plotą. Jeigu nuomos objektas sumažėjo šalių konkliudentiniais veiksmais, ieškovė turėjo mokesčius už komunalines paslaugas, patalpų priežiūrą, signalizaciją ir kitas paslaugas (jei tokios yra) skaičiuoti nuo mažesnės kvadratūros (pagal pasikeitusį plotą) (Nuomos sutarties 3.7 punktas)
- 28. Atsakovė kasaciniame skunde nurodo, kad pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai netinkamai taikė ir aiškino CK 6.237 straipsnio 1 dalį, nepagrįstai nurodė, kad ginčo šalis siejo sutartiniai nuomos teisiniai santykiai, todėl atlygis pagal sutartį negalėjo būti laikomas kaip gautas be pagrindo. Atsakovės teigimu, iškovė nepagrįstai išrašydavo didesnės sumos, nei privalėjo, mokesčių už komunalines paslaugas PVM sąskaitas faktūras, todėl atsakovės atlikti mokėjimai, viršijantys sutartinius įsipareigojimus (mokėjimai už didesnį plotą, nei buvo naudojamasi), nelaikytini sutarties pagrindu gautomis lėšomis.
- Teisėjų kolegija šiuos kasacinio skundo argumentus pripažįsta pagrįstais.
- 30. Minėta, kad sutartinių santykių buvimas savaime neeliminuoja galimybės taikyti be pagrindo įgyto turto grąžinimo institutą. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje pažymima, kad kai šalis sieja teisiniai santykiai ir, vykdydama iš šių teisinių santykių kylančią prievolę, šalis ją pykdo didesne apintimi, nei reikalauja prievolės pobūdis, tai viršijantis prievolės apintų įvykdymas neturi teisinio pagrindo, nepaisant to, jog jį atlikdamas asmuo šreiškė savo valią dėl būtent tokios įvykdymo apinties. Šino atveju kaip teisinis turto gavimo pagrindas vertintinas vertintinas prievolės įvykdymo apintų (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. kovo 5 d. nutarties civilinėje bykoje Nr. e3K-3-93-915/2019 21 punktą).
- 31. Nagrinėjamoje byloje atsakovei priešieškiniu pareiškus reikalavimą dėl nepagristo praturtėjimo, įrodinėjimo dalyką sudarė faktinės aplinkybės, galinčios patvirtinti šį faktą, t. y. turėjo būti nustatyta, ar ieškovė praturtėjimo dėl atsakovės veiksmų, taip pat turėjo būti nustatytas ieškovės praturtėjima attinikantis atsakovės turto sumažėjimas, priežastinis ryšys tarp atsakovės turto sumažėjimo įrieškovės praturtėjimo; be to, ieškovės praturtėjimo; be to, ieškovės praturtėjimo; be to, ieškovės praturtėjimo prieškant ieškini į priešiskinį šais, kurios turtas sumažėjo, neturėjo būti prisėmasi nuostolių atsiradimo rizikos; atsakovė turi negalėti apginti savo pažeistos teisės kitais gynybos būdais (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. gegužės 20 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-288-611/2016 57 punktą).
- 32. Nagrinėjamu atveju teismai vertino atsakovės nurodytą faktinį priešieškinio pagrindą ir iš nustatytų aplinkybių konstatavo, kad atsakovė neįrodė vienos iš esminių nepagrįsto praturtėjimo sąlygų negalėjimo apginti savo pažeistos teisės kitais gynybos būdas (remiantis sutartiniais šalių isipareigojimais). Su šiomis teisimų švadomis teisėsių kolegija neturi pagrindo sutikti, nes, esant reikalavimui priteisti be pagrindo igytą turtą, teismas visų pirma turi teisiškai kvalifikuoti ginčo teisinį santykį: nustatyti, kokiu pagrindu turtas gautas ir iš ko kyla (jei kyla) prievolė turtą grąžinti, ir attinkamai koks įstatymas, reglamentuojantis gauto turto išreikalavimo taisykles, ginčo atveju turi būti taikomas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. balandžio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-236-611/2016, 16 punktas).
- 33. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai, spręsdami šalių ginčą ir darydami išvadą, jog atsakovė gali savo teises apginti kitais gynybos būdais, neanalizavo ir tinkamai nekvalifikavo ginčo teisinių santykių, nurodydami, jog atsakovė savo teises galėjo ginti remdamasi sutarčių teisės normomis reikšdama reikalavimą dėl nuostolių pagal sutartį atlyginimo ar civilinės atsakomybės ieškovei taikymo.
- 34. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad teismas, priimdamas sprendimą, yra saistomas ieškinio pagrindu nurodytų aplinkybių ir negali peržengti ieškinio ribų, t. y. negali keisti nei ieškinio dalyko (pvz., negali priteisti šaliai to, ko ji neprašo, arba priteisti daugiau, nei šalis prašo), nei ieškinio pagrindo (negali nustatyti tokių aplinkybių, kuriomis, reikšdamas reikalavimą, nesirėmė ieškovas, negali savo sprendime remtis tokiais faktais, kurių salys teismui nenurodė, ir jrodymais, kurių ploje nera) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-710-611/2015).
- 35. Nors teismas turi pareigą tinkamai kvalifikuoti ginčo teisinius santykius ir pritaikyti faktinei situacijai aktualias teisės normas (teisinį ieškinio pagrindą), tačiau ši teismo pareiga nereiškia nei teismo teisės modifikuoti faktinį ieškinio pagrindą (kvalifikuoti kitas, nei nurodytos šalių, faktines aplinkybes), nei keisti ieškinio dalyką, peržengiant pareikštus reikalavimus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-328-248/2020, 21 punktas). Šiuo atveju atsakovė pasirinko savo teisių gynimo būdą reikalauti pinigų kaip be pagrindo įgyto turto grąžinimo. Teismo pareiga tinkamai kvalifikuoti ginčo teisinius santykius reiškia pareigą konkrečiam ginčo santykiui pritaikyti tinkamą teisės normą, attinkančią faktinį ieškinio pagrindą, t. y. tinkamai kvalifikuoti ieškinyje nurodytas faktines aplinkybes.
- 36. Nagrinėjamoje byloje atsakovė nuosekliai tvirtino, o ir teismai nustatė, kad pagal žodinį atsakovės su ieškove susitarimą atsakovė nuo 2014 m. vasario mėnesio iki 2019 m. lapkričio 5 d. faktiškai naudojosi mažesniu, nei nuomos sutartyje buvo nurodyta, patalpų plotu, todėl ieškovė, nuo 2014 m. vasario mėnesio iki 2019 m. liepos mėnesio neteisingai skaičiuodama ir skirstydama ginčo pastate esančių patalpų naudotojams patirtas komunalinių paslaugų įšlaidas, nepagristi iš atsakovės gavo 10 793,10 Eur (CK 6.237 straipsmo 1 dalis) t. y. atsakovė patikslintu priešieškiniu irodinėjo, kad jos atlikti mokėjimai už komunalines paslaugas viršijo šalių sutartinius įsipareigojimus, šie mokėjimai negalėjo būti laikomi patenkančiais į tarp šalių pasirašytos sutarties ribas.
- 37. Teismai, nesutikdami su atsakovės argumentais dėl nepagristo praturtėjimo instituto taikymo byloje, turėjo kvalifikuoti ginčą pagal pateikto priešieškinio ribas, o ne formaliai atmesti priešieškini nevertindami byloje atsakovės nurodytos ir teismų nustatytos aplinkybės, kad atsakovė faktiškai nuomojo mažesnį, nei nuomos sutartyje aptartą, patalpų plotą. Dėl to pirmosios ir apeliacinės instancijos teismams nebuvo teisinio pagrindo spręsti, kad atsakovės mokėjimai, viršijantys sutartinius įsipareigojimus, ieškovei buvo atlikti šalių sudarytos nuomos sutarties pagrindu.
- 38. Teismai, padarydami švadas, jog nagrinčjamu atveju atsakovės prašomos grąžinti lėšos ieškovės buvo gautos negyvenamųjų patalpų nuomos sutarties pagrindu, iš esmės nesprendė klausimo dėl atsakovės nurodytų aplinkybių, kuriomis ji grindė savo reikalavimą. Taigi vienas esminių atsakovės gynybos nuo pareikšto ieškinio argumentų liko neišnagrinėtas.
- 39. Kasacinis teismas yra šaškinęs, kad civilinei bylai reikšmingas aplinkybes (prodnejimo dalyka) teismas nustato, remdamasis irodymais. Įrodinėjimo dalykas tai juridiniai faktai, su kuriais įstatymas sieja ginčijamo santykio buvimą ar nebuvimą. Faktai, kuriais pagristi šalių reikalavimai ir atsikirtimai bei kitos aplinkybės, kurias būtima nustatyti taikant materialiosios teisės normas ginčo santykiams. Įrodinėjimo tikslas tai teismo įstikinimas, pagristas byloje esančių irodymų tyrimu ir vertinimu, kad tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalykų, egzistuoja arba neegzistuoja (CPK 176 straipsnis). Kasacinio teismo praktika įrodinėjimo bei įrodymų vertinimo klausimais nuosekliai šplėtota (2r., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 16 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-156-701/2016, 29 punktą; 2016 m. gegužės 5 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-258-219/2016, 22 punktą ir juose nurodytą kasacinio

teismo praktiką). Kasacinis teismas yra konstatavęs, kad, pagal CPK 176 straipsnio 1 dalį, faktą galima pripažinti įrodytu, jeigu byloje esančių įrodynų pagrindu susiformuoja teismo įsitikinimas to fakto buvimu. Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų viseta, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadas apie tamtikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. kovo 14 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-84/2014; kt.). Irodymų vertinimas pagal CPK 185 straipsnį reiška, jog faktinių duomenų įrodomąją vertę nustato teismas pagal vidni savo įstikinimą, pagristą visapusišku irodymus pagal plinkybių, kurios buvo įrodinėjamos procesos metu. išragrinėjimu, vadovaudamas statymais. Ar tam tikros aplinkybės, susijusios su gničo dadyku, egzistavo arba neegzistavo, teismas sprendžia ištyres ir įvertinęs byloje esančius įrodymus (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. liepos 31 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-335/2009). Reikalavimas vertinti įrodymus, taitų viena ar kitą įrodymą, nelestini. Del to atvejai, kai šalies nurodytos aplinkybės, argumentai nepripažįstami įrodytais, savaime neleidžia daryti švados, kad bylos nagrinėjimo metu teismo buvo padaryta CPK 176, 185 straipsnių pažeidimų (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. gegužės 27 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-243/2010; 2018 m. vasario 21 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-51-701/2018 53-55 punktus).

- 40. Iš naujo nagrinėjant bylą, be kita ko, pagal CPK 185 straipsnio reikalavimus turės būti išsamiai ištirtos ir įvertintos priešieškinyje jo pagrindu nurodytos aplinkybės dėl atlikto ginčo patalpų matavimo bei žodinio susitarimo apimties ir lėšų, sumokėtų už nuomotas patalpas, apskaičiavimo, taip pat įvertinti šalių paaiškinimai ir spręstina, ar yra pagrindas priteisti atsakovės nurodomą pinigų sumą.
- 41. Atsakové kasaciniame skunde nurodo, kad teismai, pažeisdami įrodymų vertinimo taisykles, patikslintą ieškinį tenkino iš dalies, neteisingai apskaičiavo ir nepagrįstai priteisė ieškovei iš atsakovės 41,78 Eur už komunalines paslaugas, patalpų priežiūrą, signalizaciją ir kitas paslaugas
- Byłoje konstatuota, kad 2007 m spalio 29 d. negyvenamujų patalpų nuomos sutarties 3.7 punktu atsakovė įsipareigojo atsiskaityti už komunalines paslaugas, patalpų priežiūrą, signalizaciją ir kitas paslaugas. Iš pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų nustatyta, kad teismai vertino faktines bylos aplinkybes ir byloje teiktus įrodymus (už ginčo patalpoms 2019 m rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais suteiktas komunalines paslaugas ieškovės atsakovei širašytas PVM sąskaitas faktūras, aiškinamuosius raštus), todėl teisėjų kolegija, atsižvelgdama į nurodytus argumentus, įvertinusi byloje priintų teismų procesinių sprendimų turinį, konstatuoja, kad šioje byloje nėra pagrindo pripažinti, jog bylą nagrinėję teismai pažeidė proceso įstatyme įivirintas ir kasacinio teismo praktikoje suformuluotas irodinėjimo bei įrodymų vertinimo taisykks. Teismai vertino byloje surinktų įrodymų, įskaitant ir tuos, kuriuos atsakovė įvardija kaip teismų įgnoruotus, visetą, analizavo byloje esančius įrodymus, iradarytų teisės normų pažeidimų vertinati įrodymų vertinimo taisykks. Pažymėtiria, kad atsakovė, nesutikdama su teismų pateiktu įrodymų vertinimų kasacinia etisma į pateiktu įrodymų vertinimo ir jais patvirtinamų aplinkybių ir siekia, kad jais remiantis būtų padarytos kitokios šivados ginčo klausimu, nei padarė teismai. Tuo tarpu kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, kad vien ta aplinkybė, jog teisma, įvertinę byloje surinktus įrodymų vertinimo taisykkis (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m sausio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-110/2013; 2017 m. lapkričio 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-382-421/2017, 44 punktas).
- 43. Atsakovė kasaciniame skunde taip pat nesutinka su teismų išvadomis dėl 78,19 Eur delspinigių priteisimo.
- Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad 2007 m. spalio 29 d. negyvenamųjų patalpų nuomos sutarties 5.1 punktu atsakovė įsipareigojo laiku mokėti nuomos mokestį, o neįvykdžius šios pareigos už kiekvieną uždelstą dieną mokėti po 0,02 proc. delspinigių nuo viso mėnesio nuomos mokesčio sumos.
- Byloje teismai nustatė, kad atskiros Nuomos sutarties sąlygos šalių žodiniais susitarimais buvo ne vieną kartą keičiamos, tačiau byloje nepripažinta, jog šios sutarties sąlygos dėl delspinigių skaičiavimo negaliojo. Apeliacinės instancijos teismas teisingai pažymėjo, kad 2007 m. spalio 29 d. nuomos sutarties galiojimą sutarties šalys buvo pratęsusios savo konkliudentiniais veiksmas ir ši sutartis galiojo iki jos nutraukimo 2019 m. lapkričio 5 d. Sutarties nutraukimas nepanaikino teisės reikalauti atlyginti nuostolius, atsiradusius dėl sutarties nejvykdymo, bei netesybas (CK 6.221 straipsnio 2 dalis). Dėl to, atsakovei nejvykdžius sutartinės prievolės mokėti nuomos mokesti, iš jos pagrįstai buvo pritiestos sutartinės netesybos (delspinigiai).

Dėl bylos procesinės baigties

Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad bylą nagrinėję teismai netinkamai taikė CK 6.237 straipsnį, priešieškinio pagrįstumui spręsti nenustatė reikšmingų faktinių aplinkybių, susijusių su nepagrįsto praturtėjimo dydžio nustatymu. Kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribu, patikrina apskustus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu. Kasacinis teismas yra asistomas primosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių (CPK 353 straipsnio 1 dalis), šame teisme nauji prodymai nerenkami, nevertinami ir naujos faktinės aplinkybės nenustatomos. Nesurinkus įrodymų ir jų pagrindu nenustačius aplinkybių, reikšmingų bylai išspręsti, yra pagrindas koristatuoti, kad neatskleista bylos esmė, todėl šie pažeidimai sudaro pagrinta pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų dalis, kuriomis liko neišspręstas atsakovės priešieškinio pagristumosios iratancijos teismų ibritanti iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismu ibritanti, o atsakovei tikslinti reikalavimus, jei šalys to pageidautų, atsižvelgamt į šioje kasacinio teismo nutartyje pateiktus šiaškinimus. Taip būtų užrikrinta proceso koncentracija ir ekonomiškumas (CPK 7 straipsnis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

- 47. Kasaciniame teisme pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, nebuvo rengiama, todėl šių išlaidų atlyginimo klausimas nespręstinas
- Kasaciniam teismui nusprendus bybs dalį grąžinti pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, bylos šalių bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimas paliktiras spręsti pirmosios instancijos teismui, atsižvelgiant į galutinį bylos išnagrinėjimo rezultatą (CPK 93 straipsnis)

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 ir 4 punktais, 360, 362 straipsniais,

nutaria:

Panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 17 d. nutarties dalį, kuria paliktas nepakeistas Marijampolės apylinkės teismo 2022 m. gegužės 26 d. sprendimo 2022 m. gegužės 2

Teisėjai Bukavinienė

Artūras Driukas

Jūratė Varanauskaitė